

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2019. gada 23. decembrī

Satversmes tiesas 4. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs
Aldis Laviņš, tiesneši Jānis Neimanis un Artūrs Kučs,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [...] (turpmāk –
Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums
Nr. 167/2019),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Ministru kabineta 2015. gada 22. decembra noteikumu Nr. 805 “Noteikumi par ogļūdeņražu meklēšanu, izpēti un ieguvu” (turpmāk – noteikumi Nr. 805) 151. punktu un 2010. gada 30. novembra noteikumu Nr. 1082 “Kārtība, kādā piesakāmas A, B un C kategorijas piesārņojošas darbības un izsniedzamas atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai” (turpmāk – noteikumi Nr. 1082) 1. pielikuma 8.8. apakšpunktu (turpmāk kopā – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1., 64., 90., 92. un 105. pantam un likuma “Par piesārņojumu” 22. panta otrajai daļai, kā arī spēkā neesošu no normas pieņemšanas brīža.

2. Noteikumu Nr. 805 151. punkts noteic: “Lai veiktu ogļūdeņražu iegūvi, jāsaņem piesārņojošas darbības atļauja saskaņā ar šo jomu regulējošajiem normatīvajiem aktiem.”

Noteikumu Nr. 1082 1. pielikuma 8.8. apakšpunkts paredz, ka par piesārņojošām darbībām (iekārtām), kurām nepieciešama B kategorijas atļauja, uzskatāmas arī citas piesārņojošās darbības, kuru veikšanai saskaņā ar normatīvo aktu prasībām ir nepieciešams saņemt atļauju piesārņojuma emisijai vidē.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 3. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par Ministru kabineta noteikumu normu atbilstību Satversmei un likumiem. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Pieteikuma iesniedzēja apstrīd divu normatīvo aktu – noteikumu Nr. 805 un noteikumu Nr. 1082 – normu atbilstību Satversmei.

Satversmes tiesas likuma 18. panta otrā daļa noteic, ka vairāku aktu apstrīdēšana vienā pieteikumā pieļaujama vienīgi šajā likumā norādītajos gadījumos. Satversmes tiesa ir atzinusi, ka, ņemot vērā Satversmes tiesas procesa

ekonomijas principu, atsevišķos gadījumos viena pieteikuma ietvaros var apstrīdēt arī vairāku normatīvo aktu normas, kas regulē savstarpēji cieši saistītus tiesību jautājumus (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2. kolēģijas 2008. gada 29. jūlija lēmumu par lietas ierosināšanu pēc pieteikuma Nr. 75/2008*).

Lai arī Pieteikuma iesniedzēja to nav pamatojusi, no pieteikuma satura un tam pievienotajiem dokumentiem ir gūstams apstiprinājums tam, ka apstrīdētās normas regulē savstarpēji cieši saistītus tiesību jautājumus. Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta otrās daļas prasībām.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzējai, citastarp pamatojoties uz apstrīdētajām normām, ir piemērots administratīvais sods par to, ka tā ir veikusi ogļūdeņražu ieguvi bez nepieciešamās B kategorijas piesārņojošas darbības atļaujas. Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētās normas ir neskaidras, izdotas *ultra vires* un pārkāpj Satversmes 92. pantā nostiprināto *nullum crimen sine lege* principu.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

7. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī ja personai šādu iespēju nav. Turklāt atbilstoši minētā panta ceturtās daļas pirmajam teikumam šādas tiesības persona var izmantot sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Valsts vides dienests uzlika Pieteikuma iesniedzējai administratīvo sodu par to, ka tā ir veikusi ogļūdeņražu ieguvi bez nepieciešamās B kategorijas piesārņojošas darbības atļaujas. Pieteikuma iesniedzēja pārsūdzēja Valsts vides dienesta

lēmumu, bet Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa ar (datums) spriedumu atstāja pārsūdzēto lēmumu negrozītu. Pieteikuma iesniedzēja par spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību. Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas (datums) lēmumu atteikts pēc Pieteikuma iesniedzējas sūdzības ierosināt apelācijas tiesvedību, un šis lēmums nav pārsūdzams. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir izmantojusi visas iespējas ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem aizstāvēt savas pamattiesības.

Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2019. gada 28. novembrī. Tādējādi ir ievērots arī minētais sešu mēnešu termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai.

Ņemot vērā minēto, pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrās daļas un ceturtās daļas pirmā teikuma prasībām.

8. Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkts noteic, ka pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums. Juridiskais pamatojums Satversmes tiesas likuma izpratnē nozīmē juridisko argumentāciju, kurā pamatota katras apstrīdētās normas neatbilstība katrai pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu kolēģija var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

8.1. Pieteikuma iesniedzēja norādījusi, ka apstrīdētās normas neatbilst Satversmes 1. pantam. No šā panta izrietot varas dalīšanas princips, kam esot jānodrošina demokrātiskas un tiesiskas valsts pamatvērtību īstenošana un aizsardzība, un ka Ministru kabinets, izdodot apstrīdētās normas, esot pārkāpis tam doto pilnvarojumu. Taču šādas vispārīgas norādes nav atzīstamas par juridisko pamatojumu Satversmes tiesas likuma izpratnē.

Līdz ar to pieteikums šajā daļā neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā noteiktajām prasībām.

8.2. Pieteikuma iesniedzēja norādījusi, ka apstrīdētās normas neatbilst Satversmes 64. pantam, jo izdotas *ultra vires*.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka ar likumdevēja doto pilnvarojumu jāsaprot ne tikai viena konkrēta, lakoniska tiesību norma, bet paša likuma būtība un mērķi. Tādēļ likumdevēja dotā pilnvarojuma saturs ir noskaidrojams, sistēmiski

vērtējot visu normatīvo aktu, bet, ja nepieciešams, arī attiecīgās jomas vai dažkārt pat citu, ar to saistīto jomu regulējumu kopumā (*sk. Satversmes tiesas 2018. gada 18. oktobra sprieduma lietā Nr. 2017-33-03 14. punktu*).

Pieteikumā norādīts, ka Ministru kabinetam nav dots skaidrs un tiešs deleģējums paredzēt ogļūdeņražu ieguvei vai ogļūdeņražu iekārtām prasību saņemt B kategorijas piesārņojošas darbības atļauju. Taču pieteikumā nav sniegts juridisks pamatojums tam, ka Ministru kabinets, pieņemot apstrīdētās normas, būtu rīkojies pretēji likuma būtībai un mērķim.

Līdz ar to juridiskais pamatojums par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmes 64. pantam ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

8.3. No pieteikuma izriet, ka, pēc Pieteikuma iesniedzējas ieskata, apstrīdētās normas neatbilst Satversmes 90. un 92. pantam, jo nav skaidras un tādējādi pārkāpj *nullum crimen sine lege* principu.

Satversmes tiesa, skaidrojot Satversmes 92. pantā ietverto *nullum crimen sine lege* principu, atzinusi, ka Satversmes 92. panta otrajā teikumā lietotais jēdziens “likums” ietilpst Satversmes 90. pantā ietvertajā jēdzienā “tiesības”. Tādēļ normas par likumu Satversmes 92. panta otrā teikuma izpratnē ir atzīstamas tad, ja tās atbilst tādiem pašiem tiesību normu kvalitātes kritērijiem, kādi ietverti Satversmes 90. pantā (*sk. Satversmes tiesas 2019. gada 21. februāra sprieduma lietā Nr. 2018-10-0103 13.2. punktu*).

Satversmes tiesa atzinusi, ka Satversmes 90. pantā ietverti tiesību normu kvalitātes kritēriji, atbilstoši kuriem ikvienai tiesību normai jābūt pieejamai, kā arī pietiekami skaidrai un paredzamai (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2006. gada 20. decembra sprieduma lietā Nr. 2006-12-01 16. punktu un 2011. gada 30. marta sprieduma lietā Nr. 2010-60-01 15.2. punktu*). Tiesību normas skaidrība un paredzamība ir vērtējama, pamatojoties uz šīs normas interpretāciju. Proti, tiesību norma ir atzīstama par neskaidru tad, ja ar interpretācijas metožu palīdzību nav iespējams noskaidrot tās patieso jēgu (*sk. Satversmes tiesas 2011. gada 30. marta sprieduma lietā Nr. 2010-60-01 15.2. punktu*). Tiesību norma var būt pietiekami skaidra un paredzama arī tad, ja personai šīs normas tvēruma noskaidrošanai nepieciešama atbilstoša juridiskā

palīdzība (sk. *Satversmes tiesas 2019. gada 21. februāra sprieduma lietā Nr. 2018-10-0103 18.1. punktu*).

Pieteikuma iesniedzēja nav pamatojusi, ka pienākums, ko apstrīdētās normas paredz, nebūtu noskaidrojams ar tiesību normu interpretācijas metodēm vai atbilstoši konsultējoties.

Līdz ar to pieteikums šajā daļā neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā noteiktajām prasībām.

8.4. Pamatojot apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmes 105. pantam, pieteikumā nepieciešams norādīt attiecībā uz katru apstrīdēto normu atsevišķi: 1) vai apstrīdētajā normā ir ietverts kāds tiesību ierobežojums; 2) vai šis ierobežojums ir noteikts ar likumu un vai tam ir leģitīms mērķis; 3) vai ierobežojums ir samērīgs ar leģitīmo mērķi (*sal. ar, piemēram, Satversmes tiesas 2009. gada 13. februāra sprieduma lietā Nr. 2008-34-01 17. punktu*).

Savukārt, pamatojot pamattiesību ierobežojuma neatbilstību samērīguma principam, pieteikumā jānorāda: 1) vai izraudzītie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai jeb vai ar izraudzīto līdzekli var sasniegt leģitīmo mērķi; 2) vai šāda rīcība ir nepieciešama jeb vai leģitīmo mērķi nevar sasniegt ar indivīda tiesības mazāk ierobežojošiem līdzekļiem; 3) vai ierobežojums ir atbilstošs jeb vai labums, ko iegūst sabiedrība, ir lielāks par indivīda tiesībām nodarīto kaitējumu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2012. gada 20. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2011-16-01 12. punktu*).

Pieteikumā šāds pamatojums par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmes 105. pantam nav iekļauts. Līdz ar to pieteikums šajā daļā neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā noteiktajām prasībām.

8.5. Pieteikuma iesniedzēja norādījusi, ka apstrīdētās normas neatbilst likuma "Par piesārņojumu" 22. panta otrajai daļai. Tā kā apstrīdētās normas esot izdotas *ultra vires*, tās esot pretrunā likuma "Par piesārņojumu" 22. panta otrajai daļai. Taču šādas vispārīgas norādes nav atzīstamas par juridisko pamatojumu Satversmes tiesas likuma izpratnē. Līdz ar to pieteikums arī šajā daļā neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu un sesto daļu, Satversmes tiesas 4. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 167/2019).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

A. Laviņš